

Vergaderjaar 2010–2011

32 500 IV

Vaststelling van de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 2011

Nr. 33

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 februari 2011

Tijdens de begrotingsbehandeling 2010 van hoofdstuk IV (Koninkrijksrelaties) is door staatssecretaris Bijleveld-Schouten het volgende toegezegd:

Onderzocht zal worden of het instrument van bestuurskrachtonderzoeken voor gemeenten zodanig aangepast kan worden dat het toepasbaar is op de Openbare Lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Kamerstukken II 2009–2010, 32 123 IV, nr. 2). Hierbij bericht ik u over de wijze waarop ik invulling heb gegeven aan deze toezegging.

Bestuurskracht

Bij bestuurskracht gaat het om het vermogen van een overheidsorgaan om de wettelijke en autonome taken adequaat uit te voeren. Het bestuurskrachtonderzoek is een instrument voor een overheidsorganisatie om een goed beeld te krijgen van de kwaliteit van het eigen functioneren. Het onderzoek heeft betrekking op het functioneren van het bestuur én de ambtelijke organisatie. Een bestuurskrachtonderzoek laat zien hoe de organisatie de taken uitvoert en of zij de doelstellingen behaalt.

Verschillen in bestuurscultuur

De Nederlandse bestuurlijke cultuur, normen en tradities en die van de Openbare Lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba verschillen aanzienlijk van elkaar. De te overbruggen afstand is groot. Tot 10 oktober 2010 was de bestuurspraktijk in de Nederlandse Antillen monistisch. Met de Wet Openbare Lichamen BES heeft de duale bestuurspraktijk zijn intrede gedaan; deze zal met ingang van de verkiezingen voor de eilandsraad op 2 maart aanstaande volledig geëffectueerd zijn. Voor Nederlandse gemeenten bestaat de duale praktijk sinds 2002 en is nu een bekend fenomeen.

Ondersteuning

Om een invoering van de duale bestuurspraktijk succesvol te laten verlopen is een omvangrijk ondersteuningsprogramma opgezet in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten; het «*Actieprogramma Bonaire, Sint Eustatius en Saba*». Er is een substantieel budget vrijgemaakt om deze ondersteuning op een kwalitatief hoogwaardige manier aan te bieden. Er wordt ondersteuning geboden bij het inrichten van een griffie, het realiseren van de rekenkamerfunctie en van de ombudsfunctie. Daarnaast wordt gewerkt aan het bekend maken met de nieuwe bestuurscultuur: onderdelen van het instrumentarium hierbij zijn het simulatiespel, het rollenspel, panels, inzet van consultants, handreikingen (publieksvriendelijk en vakmatig), nieuwsbrieven, modelverordeningen en permanente publieksvoorlichting. De eerste tijd kunnen de Openbare Lichamen terugvallen op een helpdesk die samen met de VNG wordt ingericht. Daarnaast wordt ondersteuning geboden bij het verbeteren van de ambtelijke organisatie en het daaruit voortvloeiende personeelsplan.

Toepasbaarheid van bestuurskrachtonderzoek op de eilanden

Bestuurskrachtonderzoek in de Nederlandse bestuurspraktijk is logischerwijs geënt op de duale bestuurspraktijk en op een over het algemeen goed ontwikkelde en goed functionerende ambtelijke organisatie. Voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn bestuurskrachtonderzoeken, die zijn geschoeid op de duale bestuurlijke uitgangspunten en een in principe hoogwaardige ambtelijke organisatie, op dit moment niet mogelijk. De overgang van monisme naar dualisme vraagt, net als in Nederland, een aantal jaren van gewenning. Daarnaast wordt er hard gewerkt aan verbetering van de ambtelijke organisatie op de drie eilanden. In deze opbouwfase is het niet opportuun om tussentijds bestuurskrachtonderzoeken, geschoeid op Nederlandse leest, te verrichten op de Openbare Lichamen.

Tot slot

Mijn conclusie is dat het instrument «bestuurskrachtonderzoek» op dit moment niet toepasbaar is op de drie Openbare Lichamen. De komende jaren worden de eilanden intensief ondersteund om de bestuurspraktijk op grond van de WolBES in te voeren en de ambtelijke organisatie te verbeteren. Bij de evaluatie van de wetgeving (2015) zal de kwaliteit van de gedualiseerde bestuurspraktijk en de ambtelijke organisatie mee worden genomen.

Ná deze evaluatie kan worden gezien óf en hoe er gebruik kan worden gemaakt van het bestuurskrachtonderzoek zoals dat in Nederland is ontwikkeld en toegepast.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J. P. H. Donner